

TREŚCI KSZTAŁCENIA I OCZEKIWANE OSIĄGNIĘCIA

UCZNIA KLASY I SZKOŁY PODSTAWOWEJ

Opracowano na podstawie programu nauczania pt. „Doświadczanie świata” Marzeny Kędry.

W programie tym określone treści zostały wyróżnione w następujący sposób:

- zielonym kolorem czcionki podkreślono treści wykraczające poza Podstawę programową, które są jej rozszerzeniem lub uzupełnieniem;
- czarnym kolorem czcionki oznaczono treści, które zostały wymienione w Podstawie programowej.

1. EDUKACJA POLONISTYCZNA

Zakres treści: **Słuchanie i mówienie**

Uczeń:

- słucha wypowiedzi dorosłych i dzieci,
- słucha czytanych przez osobę dorosłą utworów,
- rozumie tekst literacki czytany przez nauczyciela,
- mówi o swoich spostrzeżeniach, potrzebach i odczuciach
- mówi o wydarzeniach z życia, ilustracjach, historyjkach obrazkowych, czytanych i słuchanych tekstach,
- wyraża własne zdanie o postaciach i zdarzeniach (swobodne wypowiedzi),
- nawiązuje związek emocjonalno- intelektualny z historią opisaną w książce czytanej na głos przez nauczyciela,
- zadaje pytania i odpowiada na pytania,
- prowadzi rozmowy, zna zasady skutecznej i kulturalnej rozmowy, rozmowy na tematy związane z życiem rodzinnym, szkolnym, inspirowane literaturą,
- podejmuje dialog na temat audycji radiowych, widowisk, teatralnych, filmów,
- nazywa stany emocjonalne i określa swoje potrzeby,
- słucha audycji oraz nagrań piosenek, dźwięków i melodii,
- wyróżnia postacie i zdarzenia, miejsca i czas akcji w czytanim przez nauczyciela utworze literackim,
- umie wyszukiwać w tekście – czytanim przez pedagoga – odpowiedzi na postawione pytania,
- tworzy opowiadania twórcze (np. wymyśla dalszy ciąg opowiadania, inne zakończenie utworu),
- składa życzenia różnym osobom z różnych okazji.

Zakres treści: **Czytanie**

Uczeń:

- rozumie, po co się czyta teksty literackie,
- dekoduje informacje (odczytuje uproszczone rysunki, piktogramy, znaki informacyjne, napisy, proste tabelki),
- rozpoznaje wszystkie litery alfabetu (małe i wielkie, pisane i drukowane),

- czyta nieskomplikowane, krótkie teksty,
- czyta krótkie, kilkudzaniowe teksty z respektowaniem znaków przestankowych: kropki, przecinka, znaku zapytania, wykrzyknika,
- wyróżnia postacie i zdarzenia, miejsca i czas akcji w nieskomplikowanym utworze literackim czytany samodzielnie,
- ustala chronologię wydarzeń w nieskomplikowanym utworze literackim czytany samodzielnie,
- zadaje pytania do nieskomplikowanych tekstów literackich czytanych samodzielnie i poszukuje odpowiedzi na pytania postawione do tych utworów.

Zakres treści: **Pisanie**

Uczeń:

- koduje informacje (uproszczone rysunki),
- pisze wszystkie litery alfabetu (małe i wielkie),
- poprawnie łączy litery oraz dba o ich równomierne, położenie i jednolite pochylenie,
- pisze proste, krótkie zdania,
- przepisuje litery, wyrazy, krótkie zdania,
- pisze z pamięci wyrazy oraz proste, krótkie zdania,

Zakres treści: **Poprawność językowa**

Uczeń:

- dzieli wyrazy mówione na głoski,
- dzieli wyrazy pisane na litery,
- różnicuje samogłoski i spółgłoski,
- rozpoznaje i nazywa dwuznaki,
- rozpoznaje, nazywa sylaby,
- dzieli wyrazy na sylaby,
- formułuje zdania i posługuje się nimi,
- dostrzega różnice pomiędzy zdaniami oznajmującymi, pytającymi, rozkazującymi,
- odróżnia utwory pisane wierszem i prozą,
- stosuje i jako łącznik w zdaniu,
- stosuje zasady pisowni wielkiej litery w imionach i nazwiskach, nazwach miejscowości i krajów, na początku zdania,
- stosuje zasady pisowni wyrazów ze zmiękczeniami oznaczonymi w piśmie na dwa sposoby: przez postawienie kreski nad określoną literą i samogłoskę i (ć, ci, ń, ni, s, si, ź, zi, dź, dzi),
- pisze wyrazy z dwuznakami,
- pisze najczęściej spotykane wyrazy z trudnościami ortograficznymi,
- interesuje się literaturą dziecięcą (np. baśniami, opowiadaniem, komiksami),
- interesuje się czasopismami dla dzieci.

Zakres treści: **Małe formy teatralne**

Uczeń:

- ilustruje mimiką, gestem, ruchem zachowania bohatera literackiego lub bohatera wymyślonego
Przez dzieci,
- zna pojęcie **rekwizyt** i jego umowne znaczenie,
- posługuje się rekwizytem w odgrywanej scenie,
- **przygotowuje nieskomplikowane rekwizyty,**
- odtwarza z pamięci teksty dla dzieci (wiersze, piosenki),
- **odtwarza z pamięci fragmenty prozy.**

2. EDUKACJA MATEMATYCZNA

Zakres treści: **Czynności umysłowe**

Uczeń:

- dostrzega podobieństwa i różnice między elementami,
- ustala równoliczność mimo obserwowanych zmian w układzie elementów porównywanych zbiorów,
- klasyfikuje obiekty, porównuje je i tworzy kolekcje (np. zwierzęta, zabawki),
- układa obiekty w kolejności malejącej i wzrastającej,
- numeruje obiekty,
- wybiera obiekt takiej serii,
- określa obiekty następnych i poprzednich serii,
- wyprowadza kierunki od siebie i innych osób,
- określa położenie obiektów względem innego obranego obiektu,
- potrafi narysować na kartce papieru strzałki we właściwym kierunku,
- dostrzega symetrię,
- zauważa, że jedna figura jest powiększeniem lub pomniejszeniem drugiej,
- kontynuuje regularny wzór,
- układa podane elementy według wskazanego rytmu,
- dąży do wykonania podanego zadania matematycznego,
- w sytuacjach trudnych i wymagających wysiłku, intelektualnego zachowuje się rozumnie,
- **doprowadza do końca rozpoczęte zadanie,**
- **podaje i uzasadnia warunki klasyfikowania przedmiotów,**
- **zauważa zjawisko symetrii w figurach geometrycznych i niektórych elementach otoczenia.**

Zakres treści: **Figury geometryczne**

Uczeń:

- rozpoznaje i nazywa kształt koła, prostokąta, kwadratu, trójkąta w otoczeniu i na rysunkach,
- konstruuje prostokąty i trójkąty z patyczków o różnej długości,
- rysuje, wycina prostokąty, kwadraty i trójkąty po śladzie,
- obrysowuje szablony kół, trójkątów, prostokątów i kwadratów,
- projektuje szlaczki,
- powiększa i pomniejsza figury geometryczne,
- porównuje długości boków prostokątów, przykładając je do siebie.

Zakres treści: **Liczenie**

Uczeń:

- liczy w aspekcie kardynalnym bez odgórnego ustalania zakresu,
- liczy w aspekcie porządkowym bez odgórnego ustalania zakresu,
- przelicza różne obiekty,
- odróżnia liczenie poprawne od błędnego,
- liczy od danej liczby (w zakresie co najmniej 20),
- liczy wstecz (w zakresie co najmniej 20),
- **liczy po 10 w jak największym zakresie,**
- porównuje liczebności dwóch zbiorów za pomocą wskazanych metod: przeliczania obiektów oraz łączenia obiektów w pary,
- używa określeń: **tyle samo, więcej, mniej,**
- poznaje liczby naturalne od 0 do 20 w aspekcie porządkowym, kardynalnym, i symbolicznym,
- wyodrębnia w liczbie dwucyfrowej (liczby drugiej dziesiątki) liczby dziesiątek i jedności, a w zapisie tej liczby cyfry dziesiątek i cyfry jedności,
- rozkłada liczby w zakresie 20 na składniki,
- odkrywa wiele kombinacji rozkładu danej liczby,
- dostrzega związki liczby porządkowej z kardynalną,
- porządkuje liczby z zakresu 0–20 od najmniejszej do największej i odwrotnie,
- określa miejsce liczby w ciągu liczbowym, (na chodniczku liczbowym),
- określa liczebności zbioru (bez kodowania w jak największym zakresie),
- porównuje liczby od 0 do 20,
- **stosuje pojęcia: para, liczby parzyste i nieparzyste,**
- **stosuje liczby od 0 do 20 w aspekcie miarowym,**
- mierzy długości linijką,
- **sumuje długości dwóch przedmiotów wyrażonych w centymetrach (w zakresie 20 cm),**
- **dodaje i odejmuje wagi produktów i wyraża sumy w kilogramach (w zakresie 20 kg),**
- **dodaje i odejmuje ilości płynu w zakresie 20 litrów (np. 3 litry i 2 litry daje razem 5 litrów),**
- **dodaje i odejmuje na palcach i innych zbiorach zastępczych bez zapisywania działań (w zakresie dostępnym dzieciom),**
- **dolicza i odlicza na zbiorach zastępczych lub w myślach,**
- **zapisuje działania arytmetyczne z zastosowaniem znaków: +, -, =,**
- **dodaje i odejmuje w zakresie 20 z zapisywaniem obliczeń za pomocą cyfr i znaków działań Matematycznych,**

- dolicza do 10,
- korzysta w obliczeniach z prawa przemienności dodawania,
- dostrzega i praktycznie korzysta ze związków dodawania z odejmowaniem,
- dodaje kilka liczb w zakresie 20,
- odejmuje od danej liczby dwie liczby (w zakresie 20),
- oblicza złożone działania w zakresie 20 (np. $9+8-2$),
- opisuje różne sytuacje językiem matematyki (np. sytuacje zabaw, czynności porządkowych, wycieczek),
- matematyzuje sytuacje konkretne, rozwiązując nieskomplikowane zadania z treścią na dodawanie i odejmowanie za pomocą symulacji na konkretach, rysunkach pomocniczych lub przez wykonywanie wyłącznie działań na liczbach,
- zapisuje rozwiązanie zadania z treścią za pomocą cyfr i znaków działań matematycznych,
- rozwiązuje nieskomplikowane zadania z treścią, w których trzeba zastosować porównywanie różnicowe,
- rozwiązuje nieskomplikowane zadania z treścią, w których zależności między liczbami można przedstawić za pomocą działania okienkowego (ustalenie nieznanego składnika, nieznanego odjemnika),
- rozwiązuje złożone zadania z treścią wymagające zastosowania dwóch działań (dodania kilku liczb, odjęcia od danej liczby dwóch innych lub dodawania i odejmowania),
- rozwiązuje zadania otwarte, czyli takie, w których znajduje się kilka poprawnych odpowiedzi,
- rozwiązuje – celowo źle sformułowane – nieskomplikowane zadania z treścią,
- układa pytania do treści zadania,
- uzupełnia danymi (zadania z niedomiarem),
- rozwiązuje zadania z danymi sprzecznymi,
- układa zadania z treścią do: historyjek obrazkowych, obrazków, na których przedstawiona jest akcja, a także do działań dodawania i odejmowania.

Zakres treści: **Pomiar**

Uczeń:

- mierzy długości, posługując się np. linijką,
- porównuje długości obiektów,
- potrafi ważyć różne przedmioty,
- różnicuje przedmioty cięższe, lżejsze,
- wie, że towar w sklepie jest pakowany według wagi,
- mierzy ilość płynów kubkiem i miarką litrową,
- potrafi odczytać skróty, takich pojęć jak: **centymetr (cm)**, **kilogram (kg)**, **litr (l)**,
- porównuje wyniki pomiarów,
- nazywa dni tygodnia i miesiące roku,
- orientuje się, do czego służy kalendarz, i potrafi z niego korzystać,
- określa pory dnia: rano, przed południem, po południu, wieczorem, w nocy,
- rozumie pojęcie tydzień zarówno jako termin w znaczeniu administracyjnym, jak i określenie siedmiu kolejnych dni,
- rozpoznaje czas na zegarze w takim zakresie, który pozwala mu orientować się w ramach czasowych szkolnych zajęć i obowiązków domowych,
- dokonuje pomiaru dowolnie obraną wspólną miarą, porównuje wyniki,
- stosuje w praktyce pojęcia, takie jak: centymetr, kilogram, litr, godzina,
- oblicza upływ czasu na zegarze.

Zakres treści: **Obliczenia pieniężne**

Uczeń:

- rozpoznaje monety: 1 zł, 2 zł, 5 zł,
- rozpoznaje monety: 1 gr, 2 gr, 5 gr, 10 gr, 20 gr,
- rozpoznaje banknoty: 10 zł i 20 zł,
- poznaje i stosuje pojęcie **cena towaru**,
- wskazuje produkty droższe/ tańsze,
- zna orientacyjną wartość podstawowych produktów i szacuje liczbę towarów możliwych do zakupu za określoną kwotę,
- oblicza wartość zakupów (zakres obliczeń do 20 zł),
- wie, czym jest dług,
- uświadamia sobie konieczność spłaty zaciągniętego zadłużenia,
- porównuje wartości monet i banknotów (np. 20 gr to więcej niż 10 gr, a 10 zł to mniej niż 20 zł),
- stosuje do rozwiązywania zadań zależności między banknotami, mając na uwadze, że za monetę o większym nominale, można otrzymać kilka innych monet o mniejszym nominale,
- dodaje i odejmuje złotówki w zakresie 20 zł, stosując w takich obliczeniach kilka różnych możliwości.

3. EDUKACJA PRZYRODNICZA

Zakres treści: **W świecie roślin**

Uczeń:

- opisuje rośliny rosnące na łące, w lesie, ogrodzie, parku,
- wie, jakie warunki są potrzebne do wzrostu roślin, zarówno w gospodarstwie domowym, uprawach szkolnych, jak i hodowlach (np. światło, temperatura, wilgotność),
- wyjaśnia zmiany zachodzące w życiu roślin (np. parkowych, ogrodowych) w kolejnych porach roku,
- obserwuje i prowadzi nieskomplikowane doświadczenia przyrodnicze, analizuje je i wyciąga wnioski,
- zakłada i prowadzi w szkole uprawy i hodowle,
- wie, jakie są zagrożenia wynikające z upraw roślin trujących,
- zna zasady zachowania się w przypadku zatrucia,
- zna wybrane gatunki roślin chronionych,
- zna sposoby przetwarzania warzyw i owoców (np. konfitury, powidła, kompoty, dżemy, kisonki, suszenie, zamrażanie),
- zna narzędzia ogrodnicze,

Zakres treści: **Człowiek i świat zwierząt**

Uczeń:

- opisuje życie zwierząt żyjących na łące, w lesie, ogrodzie, parku,
- opisuje niezbędne warunki potrzebne dla rozwoju zwierząt,
- wyjaśnia zmiany zachodzące w życiu zwierząt w ciągu roku kalendarzowego– w poszczególnych porach roku (np. odloty i przyloty ptaków, zapadanie niedźwiedzi w sen zimowy),
- opisuje sposoby ochrony zwierząt przed niesprzyjającymi warunkami atmosferycznymi (np. podczas upalanego lata czy mroźnej zimy),
- ma świadomość pozytywnego wpływu zwierząt na środowisko naturalne (np. niszczenie szkodników przez ptaki, zapylanie kwiatów przez owady, spulchnianie gleby przez dżdżownice),
- potrafi wskazać zagrożenia wynikające z kontaktu z niebezpiecznymi i chorymi zwierzętami,
- wie, jak zachować się w przypadku spotkania chorego lub niebezpiecznego zwierzęcia,
- obserwuje i prowadzi nieskomplikowane doświadczenia przyrodnicze, analizuje je i wyciąga wnioski,
- zakłada i prowadzi w szkole uprawy i hodowle,
- zna wybrane gatunki zwierząt chronionych,
- opisuje domy zwierząt leśnych (np. nory, jamy, gniazda, dziuple, mrowiska, gawry),
- potrafi nazwać i wymienić wybrane gatunki zwierząt żyjących w gospodarstwie wiejskim,
- nazywa wybrane gatunki ptaków,
- charakteryzuje życie pszczoł, zwracając uwagę na sposób produkcji miodu,
- opiekuje się zwierzętami domowymi (jeżeli je ma) lub nadzoruje hodowlę zwierząt prowadzoną w szkole.

Zakres treści: **Przyroda nieożywiona**

Uczeń:

- wyjaśnia zależność zjawisk przyrody od pór roku,
- jest świadom znaczenia wody w życiu człowieka, roślin i zwierząt

Zakres treści: **Ochrona środowiska**

Uczeń:

- podejmuje działania na rzecz ochrony przyrody w swoim środowisku,
- jest świadomy konieczności segregowania śmieci,
- rozumie sens stosowania opakowań ekologicznych,
- wie, że należy oszczędzać wodę,
- wskazuje zniszczenia w przyrodzie dokonane przez człowieka (np. wypalanie łąk, zaśmiecanie lasów, nadmierne hałasowanie w lasach lub rezerwach, kłusownictwo),
- obserwuje i prowadzi nieskomplikowane doświadczenia przyrodnicze, analizuje je i wyciąga wnioski,

Zakres treści: **Pogoda i zjawiska atmosferyczne**

Uczeń:

- rozpoznaje i nazywa zjawiska atmosferyczne charakterystyczne dla poszczególnych pór roku,
- zna niebezpieczeństwa wynikające z różnych zjawisk atmosferycznych,
- słucha osób zapowiadających w mediach prognozę pogody i rozumie ich wypowiedzi,
- stosuje się do podanych informacji o warunkach meteorologicznych (np. ubiera się stosownie do zapowiedzi synoptyków),
- obserwuje pogodę i prowadzi obrazkowy kalendarz zjawisk meteorologicznych,
- potrafi wskazać zagrożenia wynikające z niebezpiecznych zjawisk atmosferycznych (np. burz, huraganów, powodzi, śnieżyc),
- zna zasady zachowania się człowieka wobec niebezpiecznych zjawisk atmosferycznych,
- obserwuje i prowadzi nieskomplikowane doświadczenia, analizuje je i wyciąga wnioski.

4. EDUKACJA MUZYCZNA

Zakres treści: **Słuchanie i rozumienie muzyki**

Uczeń:

- słucha różnych odmian muzyki (w tym muzyki klasycznej),
- dostrzega zmiany dynamiki, tempa i wysokości dźwięku utworu muzycznego, potrafi je wyrazić w płaszcach i tańcu,
- wyraża w sposób werbalny i niewerbalny swoje doznania (w trakcie i po wysłuchaniu muzyki),
- **wykonuje ilustracje plastyczne do słuchanej muzyki,**

Zakres treści: **Śpiewanie i muzykowanie, ruch przy muzyce**

Uczeń:

- powtarza nieskomplikowaną melodię,
- śpiewa piosenki z repertuaru dziecięcego,
- śpiewa łatwe piosenki ludowe,

- gra na instrumentach perkusyjnych i przedmiotach akustycznych,
- wyraża nastrój i charakter muzyki pływem i tańcem,
- wykonuje śpiewanki i rymowanki,
- odtwarza nieskomplikowane rytmy głosem i grą na instrumentach perkusyjnych,
- odtwarza nieskomplikowane rytmy klaskaniem,
- realizuje nieskomplikowane schematy rytmiczne tataizacją, ruchem całego ciała,
- akompaniuje do piosenek i zabaw za pomocą efektów akustycznych, wykorzystując do tego celu różne przedmioty i instrumenty perkusyjne

Zakres treści: **Kultura muzyczna**

Uczeń:

- wie, że muzykę można zapisać,
- zachowuje się kulturalnie na koncercie,
- zachowuje odpowiednią postawę w trakcie śpiewania hymnu narodowego.

5. EDUKACJA PLASTYCZNA

Zakres treści: **Percepcja sztuki**

Uczeń:

- ma wiedzę na temat wybranych zabytków i dzieł sztuki ze swojego regionu,
- ma wiedzę na temat tradycji i obrzędów ludowych ze swojego regionu,
- ma wiedzę temat wybranych dziedzin sztuki, takich jak: architektura (w tym architektura zieleni), malarstwo, rzeźba, grafika,
- umie wypowiedzieć się na temat wybranych dziedzin sztuki,
- ma wiedzę o warsztacie pracy artysty,
- analizuje zjawiska realne i fantastyczne w dziełach plastycznych,
- ma wiedzę na temat wybranych arcydzieł sztuki.

Zakres treści: **Ekspresja przez sztukę**

Uczeń:

- rozpoznaje i nazywa barwy,
- posługuje się różnymi technikami plastycznymi na płaszczyźnie i w przestrzeni,
- posługuje środkami wyrazu plastycznego, takimi jak: kształt, barwa, faktura,

- uwzględnia w pracach plastycznych wielkości, proporcje i układ obiektów,
- ilustruje sceny, sytuacje realne i fantastyczne inspirowane wyobraźnią, literaturą (np. baśniami, opowiadaniem), muzyką, otoczeniem społecznym i przyrodniczym,
- korzysta z narzędzi multimedialnych podczas ilustrowania scen, sytuacji realnych i fantastycznych inspirowanych wyobraźnią, literaturą (np. baśniami, opowiadaniem), muzyką, otoczeniem społecznym i przyrodniczym,
- wykonuje nieskomplikowane rekwizyty (np. lalki, pacynki) i wykorzystuje je w małych formach teatralnych,
- tworzy przedmioty charakterystyczne dla sztuki ludowej swojego regionu,
- projektuje i wykonuje różne formy sztuki użytkowej,
- fotografuje i tworzy kolekcje fotografii (np. rodzinnych, przyrodniczych).

6. ZAJĘCIA TECHNICZNE

Zakres treści: **Wychowanie techniczne**

Uczeń:

- zna urządzenia techniczne używane w gospodarstwie domowym,
- ma wiedzę na temat dawnych i obecnych sposobów wykorzystywania siły przyrody (np. wiatru, wody),
- zna podstawowe urządzenia mechaniczne, które znajdują się w jego otoczeniu (np. w domu, w szkole),

Zakres treści: **Konstruowanie**

Uczeń:

- wykonuje prace z papieru,
- tworzy kompozycje z różnorodnych materiałów (np. przyrodniczych),
- konstruuje urządzenia techniczne z gotowych zestawów do montażu (np. modele mostów, modele samochodów, samolotów i statków).

Zakres treści: **Bezpieczeństwo**

Uczeń:

- zachowuje ostrożność podczas korzystania z urządzeń gospodarstwa domowego,
- utrzymuje porządek wokół siebie: na swojej ławce, w szatni, w ogrodzie,
- sprząta po sobie i pomaga innym w utrzymaniu porządku,

- ma wiedzę na temat zasad bezpiecznego poruszania się na drogach (np. na autostradzie czy drodze rowerowej),
- ma wiedzę na temat zasad bezpiecznego korzystania ze środków komunikacji,
- zna zagrożenia wynikające z niewłaściwego używania narzędzi i urządzeń technicznych,
- zna zasady właściwego zachowania się w sytuacji wypadku (np. dostrzega konieczność powiadomienia dorosłych, wykazuje się znajomością numerów telefonów alarmowych).

7. ZAJĘCIA KOMPUTEROWE

Zakres treści: Obsługa komputera

Uczeń:

- posługuje się komputerem w podstawowym zakresie,
- uruchamia płyty z filmem lub animacją,
- **korzysta z różnych programów edukacyjnych w zależności od potrzeb i własnych możliwości.**

Zakres treści: Wyszukiwanie i korzystanie z informacji

Uczeń:

- ogląda grafiki i animacje za pomocą różnych programów dostępnych w pracowni,
- wykorzystuje określony program, aby obejrzeć zdjęcia w komputerze,
- słucha muzyki, wykorzystując odpowiednie oprogramowanie,

Zakres treści: Tworzenie tekstów i rysunków

Uczeń:

- **pisze nieskomplikowane teksty za pomocą programu do edycji tekstu,**
- **obsługuje nieskomplikowane programy graficzne.**

Zakres treści: **Zagrożenia wynikające z korzystania z różnych osiągnięć techniki, np. multimediiów, komputera.**

Uczeń:

- korzysta z komputera tak, aby nie narażać własnego zdrowia,
- stosuje się do ograniczeń korzystania z komputera/ internetu,
- ma świadomość niebezpieczeństw czyhających na użytkowników internetu (np. anonimowość, Bezkarność).

8. WYCHOWANIE FIZYCZNE I EDUKACJA ZDROWOTNA

Zakres treści: **Sprawność fizyczna**

Uczeń:

- uczestniczy w zabawach i grach ruchowych,
- rzuca i chwyta piłkę,
- rzuca piłkę do celu,
- rzuca piłkę na odległość
- toczy piłkę,
- kozłuje piłkę,
- **bierze udział w zabawach z piłką wymagających współpracy w parach,**
- pokonuje przeszkody naturalne i sztuczne,
- wykonuje ćwiczenia równoważne,
- **reaguje ruchem na różne sygnały wzrokowe i dźwiękowe.**

Zakres treści: **Zdrowie i profilaktyka prozdrowotna**

Uczeń:

- dba o swoje zdrowie,
- orientuje się w zasadach zdrowego żywienia,
- dostrzega związek między chorobą a leczeniem(np. poddaje się leczeniu, gdy zajdzie taka potrzeba),
- rozumie, dlaczego nie można samodzielnie zażywać lekarstw i stosować środków chemicznych,
- dba o prawidłową postawę siedzenia w ławce, przy stole,
- rozumie, że choroby są zagrożeniem dla zdrowia,

- zapobiega chorobom dzięki: szczepieniom ochronnym, właściwemu sposobowi odżywiania się (istotna rola różnych produktów żywnościowych i systematycznego spożywania posiłków), aktywności fizycznej, przestrzeganiu higieny,
- radzi sobie ze stresem i własną agresją,
- zna niebezpieczeństwa wynikające ze stosowania środków psychoaktywnych (np. traktowanych przez wielu ludzi jako doskonały sposób do uśmierzania stresu, bólu, agresji),
- ma wiedzę na temat dzieci niepełnosprawnych
- wskazuje sposoby pomocy dzieciom niepełnosprawnym.

9. EDUKACJA SPOŁECZNA I ETYKA

Zakres treści: Ja i moje otoczenie

Uczeń:

- rozumie relacje zachodzące między nim a najbliższym otoczeniem,
- wie, co wynika z przynależności do rodziny,
- ma poczucie przynależności do grupy klasowej,
- nie niszczy otoczenia,
- zna tradycje kulturowe własnego regionu (np. potrawy, muzea, skanseny, galerie sztuki, pieśni ludowe, stroje ludowe, tańce, przekazy ludowe, historyczne, język, gwara),
- zna status administracyjny swojej miejscowości (np. wieś, miasto),
- ma poczucie własnej narodowości,
- ma wiedzę o tym, że Polska należy do Unii Europejskiej,
- zna symbole narodowe, takie jak: flaga, godło, hymn narodowy,
- zna symbole Unii Europejskiej, takie jak: hymn i flaga Unii Europejskiej,
- ma szacunek dla siebie i dla innych,
- dokonuje samooceny,
- uczy się być empatyczny,
- wie, czym zajmują się przedstawiciele określonych grup zawodowych, takich jak: policjanci, strażacy, lekarze, weterynarze,
- zdaje sobie sprawę, że do przedstawicieli określonych grup zawodowych (np. policjantów, strażaków, lekarzy, weterynarzy) można zwrócić się o pomoc

Zakres treści: Współbycie i współdziałanie

Uczeń:

- komunikuje swoje potrzeby,
- zna zasady porozumiewania się z drugim człowiekiem,
- współpracuje z innymi osobami poprzez zabawę, wspólną naukę czy uczestniczenie w codziennych sytuacjach,

- zna reguły obowiązujące w społeczności dziecięcej (np. współpracuje ze swoimi rówieśnikami podczas zabaw i w sytuacjach zadaniowych) i przestrzega tych reguł,
- zna reguły obowiązujące w świecie dorosłych, stosuje się do tych zasad (np. w kulturalny sposób zwraca się do dorosłych, w autobusie ustępuje miejsca ludziom starszym i schorowanym, kobietom w ciąży),
- zna zasady bezpieczeństwa i ich przestrzega,
- zdaje sobie sprawę z niebezpieczeństwa,
- ma wiedzę, do kogo i w jaki sposób należy się zwrócić o pomoc w sytuacji zagrożenia,
- zna zasady bezpiecznego organizowania zabaw,
- **umie cierpliwie czekać i radzi sobie z odroczoną oceną,**
- **uczy się, że osiągnięcie porozumienia z drugim człowiekiem jest wartościowe,**
- odróżnia dobro od zła, ma świadomość tego, co jest dobre, a co złe w kontaktach z dorosłymi i z rówieśnikami,
- rozumie, czym charakteryzują się cechy, takie jak: odwaga, mądrość, prawdomówność, przeciwdziałanie kłamstwu, obmowie i zatajaniu prawdy,
- niesie pomoc potrzebującym (nie tylko w sytuacjach zagrożenia, ale też i na co dzień),
- wie, że nie wolno zaspokajać swoich pragnień kosztem dobra innych osób,
- zdaje sobie sprawę, że nie należy chwalić się bogactwem,
- wie, że nie wolno dokuczać dzieciom z biedniejszych rodzin,
- wywiązuje się z powinności wobec najbliższych,
- jest świadom, że pieniądze są formą zapłaty za pracę,
- dostosowuje swoje oczekiwania do realiów sytuacji ekonomicznej swojej rodziny,
- **zna tradycje własnej rodziny,**
- ma szacunek dla cudzej własności,
- **szanuje wspólne dobro.**